

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönyeim: Közlöny. Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 300 Lel.

Fél évre 150 Lel.

Negyed évre 75 Lel.

Havonta 25 Lel.

Hirdetések díjszabás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Lapunk legfőbb közleményei:

Az aradi madame Bovary.
Arad kivándorlási gyűjtőhely.
A fascisták bevonultak Romába.
Sikkasztás egy követségen.
Gárdonyi Géza halála.
Három milliárdot kérnek egy bu-
dapesti házért.
Redont-szálló Aradon.
Véres boxmérkőzés.
Gárdonyi hatyudala.

„Az ígélet földje.”

A repatriálás, mely megtizedelte az erdélyi magyarság sorait, körülbelül véget ért. És mégis még mindig fogyunk, pusztulunk és nem akar vége szakadni számbeli elerőtlenedésünknek. Hamis próféta jelentek meg Erdély bércei között és a csatolt területek síkjain és hirdetik mézes-mázos szavakkal az új ígéletföldjét: Braziliát. Tul a nagy vizen — ezt prédikálják — tejjel-mézzel folyó Kánaán vár rátok, erdélyi magyarokra, ad látok el mindeneteket, váljatok meg az ősi rögötől, melyen bölcsőtök állott s melynek hantja őseitek porát takarja s jertek, jertek, mert minden, ami földi jó, az éden, a paradicsom, ott vár rátok Braziliában. És akadnak, — sajnos, többen a kelleténél — akik könnyen-hívó lélekkel fölcserélik a kis, de biztos megélhetést nyújtó portát a bizonytalan vándorbottal, mely a

hamis próféta és a kegyetlen lélekfufarok Kánaánjában nem zöndül ki Áron vesszejeként, hanem koldusbottá változik.

Ez olvasható ki annak a derék dévai földesgazdának a beszámolójából, aki nem ült föl könnyedén a mézes-mázos ígereknek, de felült az óceánjáró hajóra és nem röstelve a többhetes tengeri utazást, a maga látó szemével akarta előbb megnézni, hogyan fest a valóságban az új ígéletföldje, mielőtt megválna a régi hazától. Elment és — visszajött és — itt marad, óva, fegyelmeztetve mindenkét, aki alatt a kivándorlási tignők megingatták a hazai talajt, hogy szegénység, nyomoruság és szenvedés vár arra, aki könnyűszerrel elszakad a megszokott rögötől. Nem akarunk érzelmi momentumokra hivatkozni, amikor e helyütt szólunk véreinkhez, lapunk más helyén pedig reprodukáljuk az újjvilágotjárt dévai magyar beszámolóját, hanem mindenkinek a józan észére appellálunk, amikor arra kérjük azokat a magyar testvéreinket, akiket környékez a kivándorlási láz, hogy hallgassanak a dévai László János szavára, aki a saját látó szemével győződött meg, hogy az ígert tejjel-mézzel folyó Kánaán — hogy a saját szavaival éljünk — „hegyes-völgyes,

szakadékos, erdős-bokros vad terület” és ne hallgasson a Herberger Gyulákra, akiknek csak az érdekük, hogy kivándorlásra csábítsanak, mert busás provízió jár érte és mitsem törődnek azzal, hogy a dozataik odaát koldusokká lesznek. Mert még koldusnak lenni is

jobb idehaza, mint vad idegenben. De nem is kell itt koldusnak lennie, akinek ép a teste és munkabíró két karja van. Erdély földje és a többi csatolt területek elég gazdagok arra, hogy minden éhes száj jóllakhasson, ha a kar nem lusta a falat után nyulni.

Negyven letartóztatás az aradi sztrájk-ügyben.

(Rendőrkordon a Munkás Otthon körül. — A hatóságok intézkedése a sztrájkolók ellen.)

Azokat az intézkedéseket, amelyek az aradi hatóságok: a katonaság és a rendőrség fogatosították a tegnapi kitört sztrájkmozgalom ellen, kétségtelenül bizonyítják, hogy a vezető körökben megvan a kellő erély és elhatározottság a sztrájk mikamarabbi megszüntetéséhez. Az, hogy Aradon 4700 munkás lépett sztrájkba, maga olyan tény, amely a legmesszebbmenő óvintézkedéseket vonja maga után ugyanolyan mértékben, mint amilyen mértékben súlyos bűnülést jelent Arad ipari életében a sztrájk ténye.

Hétfőn délután jelentek meg az aradi helyőrség parancsnokának a rendőrség prefektusával együttesen aláírt hirdetményei, a melyek Aradon életbeléptetik az

1-es ostromállapotot paragrafusokat, szigorúan megtiltanak minden gyülekezést és csoportosulást és szigorú intézkedéseket tartalmaznak a másod- és harmadosztályú nyilvános helyek zárójára nézve. Ugyancsak a hétfői nap folyamán lezárták és lepecsételték a Munkás-Otthon összes helyiségeit és e köré rendőrkordont vontak.

Nemcsak ezek az intézkedések, hanem már a hétfői és keddi napon fogatosított őrizetbehelyezések is azt bizonyítják, hogy a hatóságok eltökélt szándékkal igyekeznek a sztrájknak véget vetni. Miután az Astra-gyárak militarizálva vannak, nyilvánvaló, hogy a letartóztatott és őrizetbehelyezett sztrájkvezetők számára súlyos katonai büntetés vár, ha

„Az én világom.”

(Grallertné Martini Hilda verseskönyve.)

A költő az a Kopernikusz-féle üstökös, amelyik önmagától indul el önmaga felé. Amíg idáig ér, befutja az eget és a világűrűt és gyakran összeütközik a Földdel. (Legtöbbször összeütközik.) Innét vannak aztán a problémái, a harcai és a megváltozhatatlan és visszavonhatatlan dolgokba való belenyugvásai. Mert a Földdel való találkozás a keringő, transzcendentális és boldogtalanul önmagára ébredt poétának sohasem öröm, csalódásokat és vért, fájdalmakat és sorsot, szerelmeket és kiábrándulást jelent.

Grallertné Martini Hilda — akit, ha szabad így mondanunk: — az Aradi Közlöny fedezett fel és akit ennek a lapnak a publikuma régóta méltányol már: nem a problémás költők közül való. Az élettel nincsenek különös, idegtépő és víziós verkedései. Nem kerül ki a Földet, de nem is ütközik össze vele. Asszony,

mindenekelőtt és mindenekelőtt, melegszívű, komoly, erős napfényre és borulatra rezonáló. „Nekem az ős még nem fájt sohasem” — írja egy versében. És ugyanitt, tovább: „Olyan vagy, mint egy áldott asszonykéz, akit csak mindig csókolni szeretnék.” Így suhan bele Grallertné lelkébe minden évszak, a tél, a nyár, a tavasz. Amikor a köd, amely nehéz és permetező párákban ül a hangulatokra, majdnem minden poétát hangtalanít és súlyos lelki effektusokat csíhol ki belőle: akkor Martini Hilda azt írja, hogy „álomvölgy drágagyöngyös mezejébe a lelkem száz selymes gyökeret ereszt.” Ennek az asszonynak a lelke selymes gyökeret bocsát le minden mély és szép élet-megnyilvánulásba, minden külső természeti-változásba és legyen tél, vagy nyár, ős, vagy tavasz: dus és boldog virágok, illatos és finomszinű vers-bimbók fakadnak a nyomában.

Biztos, hogy a költőnek — a liráját értem leginkább — nincs sötét és halálos világnézete, ahogy ma

divatozik. Nem látja rögtön az elmulást egy hulló levélben, hanem először az aranypiros színt, a csipkézett formát és más ezer apró, étellel teli szépséget fedez fel rajta. És ha éjjelkor, nagynéha, fölriad, nem a sötétségről énekel, hanem így kiált föl: „Ó nap, ó nap, merre vagy, hisz úgy sóvárgok utánad!” Egy régi, szép képre emlékeztet mindez, az örök mosolyra, amit Lionardo de Vinci varázolt rá egy azóta világhírűvé szökött középkori hölgy szájára. Majdnem azt merem állítani, hogy Grallertné Martini Hilda fél mindattól, ami azt az asszonyos, meleg és csodaszívű hangulatot megzavarná. A két szeme, ami sirni és kacagni tud, fél a homálytól, a leke szárnya, amivel föl-fölcsap egy versben, örökijü szeretne maradni. És úgy sóhajt föl, mintha imádkozna: „Uram, én nem akarok öreg lenni, az én hajam ne legyen hófehér!” Ebben a versben írja le különben ezt a nagyon szép négy sort is: „Az ajakam, a csókos, tüzes, édes, Éhes maradjon, s szomjas amíg él,

A vérem tancos, piros melegéhez,
Ne lopokodjon ködös, messzi tél!

Tancos, piros meleg vér: ez a szóösszeállítás már új versek ismeretére mutat. Grallertné néhány poemájáról meg lehet érezni, hogy feltétlen hajlandósága van a költészet új irányainak abszorbeálására. És amennyire ebben a kötetben ezeknek a nyomoknak utánajártunk, úgy találtuk, hogy a költő szerencsés érzéssel rostálja át az új irányokból a szépet és ejti el azt, ami nem alkalmas. Minden elé, amit, kívülről olvaszt be, minden elé, ami nem belülről formálódik ki, ami nem önmagából adódott élmény, egy egészen egyéni rostát, egyéni szűrőt tesz: és ezen át a szavak egyéni bájjá ruhába öltöznek, a mondatok egy asszony ezerhuru impresszió-hurájának zenéjévé harsognak. Vannak szavai, amik egészen újszerűek már, szemben néhány régies, ma talán alig használt kifejezéssel. („Tüzdárda”, „vágymilión”, „ólomeső”, „harmateső”, „tüzfény”, „dióhéj-világ”, „angyal-

a kivándorlást azért sem, mert a brazíliai közállapotokra jellemző néhány esetet Herbergerrel együtt módja volt láthatni. Így az Alvaro de Silveriai kolonista lázadás leverését, a maláriától megnyomorodott német kolonisták kórházba való szállítását és az elnökválasztásnak ágyuharcos való elintézését.

Eddig László beszámolója, azé a Lászlóé, aki a tapasztaltak után nem kívánczik Braziliába.

oioioioioioioioio

Vagyonmentés.

(Harmincmilliót forgalmazott a bu dapesti vásár.)

Budapest. A XV. Nemzeti Vagyonmentő Vásár tizenegy napos árverése szombaton este nyolc órákor ért véget. Még sohasem látott érdeklődés kísérte végig az árverési napokat és különösen a festmények, butorok és berendezési tárgyak, valamint a szőrmék, szőnyegek s ruházati cikkek iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy az árverésen elért árak messze túlhaladták az eddigi vásárok kereteit. Egy XVI—XVII. századból való görögkeleti ikont, mely Krisztus születését ábrázolja, 21 ezer, Székely Bertalan freskóvázlatait 21—22 ezer koronáért vették meg. Az ezüst tárgyak közül egy tizenkétszemélyes evőeszköz pedig 380 ezer koronáért a porcellánok közül egy bécsi bélyegű és 1803—1816 között készült, huszonöt darabból álló evőkészlet 80 ezer koronáért kelt el. XVIII. századból állóóra, festett zománcképpel, bronzból 29 ezer és egy alabástromoszlopu, gyöngyházberakású, 1830 körüli állóóra 64 ezer koronáért cserélt gazdát. A könyvek iránt aránylag nem volt olyan nagy az érdeklődés, egy Shakespeare-gyűjtemény, a mely kilenc részből állott és diszes borkötésben van, 6200 koronáért, Kánt Emánuel összes művei, nyolc kötetben 5 ezer koronáért kelt el.

A felhívásúak már jobb áron kelték el; így egy abrosz és tizenkét asztalkendő 40 ezer, kombinált asztalkészlet 21 ezer és egy selyempaplan 44 ezer koronáért áron kelt el. Városi bundát róka-prémnel 60 ezerért, egy skungsboát 58 koronáért lehetett vásárolni. A szőnyegek igen magas árakat értek el: selyemkeltim terítő 160 ezer, egy szmirna szalonszőnyeg 150 ezer, Pirotti-szőnyeg 140 ezer és egy négy darabból álló függönyrész 150 ezer koronáért kelt el. A butorok szintén elég jó árakat értek el, így hogy egy komplett ebédlobereendezésért 270 ezer—420 ezer koronát fizettek. Az árverés befejeztével Dietrich József kijelentette, hogy a befolyt összeg harmincmillió koronára rug és hogy ebből a hatszázalékos árverési jutalékkal és a tízszázalékos komisszóval együtt az államnak négymilliónyolcszáz ezer koronát fogadalmazott.

Az aradi madame Bovary.

(A cipőüzletől az irodalmi szalonig. — Egy aradi kölgy karriéréje.)

Az ember szeretője egész egy szerű fonográfia lenni mindennek, amit egy harminchatéves asszony mond most el a Központi éttermében. (A háttér: néhány szál cigány, színészek és színésznők a boxokban. Muzsika: shimmy. Az asztalon: két pohár francia likör. Velem szemben: Bineth Ignácné, volt aradi borkereskedő felesége. Tudni kell, hogy ez az asszony most Budapesten él és valamelyik elhalt rokonának a hagyatéki tárgyalására utazott le ide, Aradra. A férje egy kis Petőfi-utcai cipőüzletből jött fel a borkereskedésig. 1918-ban meghalt, a férj Maria Grünben, a szanatóriumban. A Schwarz és társa cég kifizette a társ feleségét. Azóta nem látták Aradon. Ez történt vele:

— Amikor meghalt az uram, Pestre költöztem. Aradon már nem ment velem végig senki az utcán. Gyűlölték. Nem tudom, hogy miért biztosan, mert nem voltam kisvárosi. Szerettem az írókat, a festőket és a művészeket. Ha egy aradi uriaszornynál egy újságíró vacsorázik, akkor már nem uriaszorny. Mindenütt megjelentem, utánam néztek. Akkor voltak itt azok a híres tombolák a Központiban. — Valaki érdekelt, azért mindig idehoztam a férjemet, ezekre a tombolákra. Elegáns voltam és naponta fürödtem és szerettem a jó regényeket. Ez elég ahhoz, hogy valakit Aradon elitéljének. (Három regényt szeretek: a Bovarynét, a Sapphot és a Karemin Annát.) El kellett utaznom Aradról, nem bírtam a kisváros levegőjét, az emberek biztosan megvetettek. Ugy hívtak, hogy az „irodalmi nő”. És biggyesztették a szájukat hozzám.

— Pest. Volt egy kis pénzem. Valaki belémszeretett, egy gazdag, érdekes és főként intelligens férfi, aki akkor jött meg Párisból, tizenöt évig lakott kint. Egyszerre Bécsbe kerültünk. A férfinak ropogant gazdag szülei vannak, csunya, kicsit idősödő, kopasz zsidó emberke volt, szerettem, mert sokat tudott és mert nem Aradról jött, hanem: Párisból. Két és fél esztendő Bécsben és Badenben. Hol jártunk, te jó Isten! Mindent, mindenképp ismertek fent, a Bristoltól egészen a Mandlig és a Krantzlól egész a Praterig. Badenben éjszakáztam, a barátomnak Casinója volt, kártyáztunk. Nyertünk, veszítettünk. Veszítettünk, nyertünk. Akkor már örülni szerettem ezt a férfit. Egyszer nyert öt milliót, kirohant hozzám a szállodába, azt mondta: „Te, nyertem öt milliót, most be autóm a Grabenre, megveszem Neled fél Bécset, ruhát, prémet, amit akarsz.” Megvart a kávéházban, 10 perc múlva

utána mentem, azt mondta: „Már visszamehetsz, elvesztetted”. Egy ilyen férfi volt, imádtam. Ez volt a baj, el kellett volna menni feleségül, mert így megbuktam vele. Akkor szakítottunk, amikor a legtöbb pénze volt. És mindig színészek, színésznők, írők és újságírók között voltam. Aztán hazá, Pestre. Akkor halt meg Judik Etel, Karinth Frigyes felesége. A legjobb barátom volt, a legnagyobb szeretőm, a legszeretőbb, a legszebb, legkoszabb, legteljeslegesebb nő a világon. Az én karriériban halt meg, érti? Aztán jött Karinth Frigyes, aki egy esztendőig udvarolt. Megkéri feleségül. Nem mentem hozzá, bár itt Aradon a lapok azt írták, hogy a felesége lettem. Lehettem volna, nem tudom, nem járt volna-e jól Karinth — (ezt így mondja) — talán tudtam volna belőle még többet kicsihozni. Most elaprózta magát, ez a hallatlan talentum, társasjátékokat talál ki. Ha én lennék a felesége, könyvet írna. Mi jött ezután? Karinth egy másik nőt vett el feleségül és én az unokahúgomokkal — Rózsahegyi Kálmán felesége a huzon — most mindegyik ott vagyok, ahol Pest és az irodalom ölekeznek: a Nyujorkbártól a Zserbón át egészen a Vig színház — promiérékig. Apropos, Vigszínház promiér, szombaton lesz a Molnár új darabjának bemutatója, jegyem van a Vigbe, nem jön fel? Péntek délelőtt Pesten kell lennem, mert este a „Bajadér” bemutatója van. Fedák a legnagyobb szeretőm, Egyed Zoltán tehetség, de morál insanity és a többiek is mind... Jó Pest, Pest minden, imádom. Nagyon messze eszem már Aradtól, az asszonyok nem ismernek meg, vagy, ha megismernek, most már egészen kedvesek hozzám, nem tudja miért? Talán mert egy kicsit másnak látnak, holott a régi vagyok. Az egész egy francia kifejezés: *touche par la vie!*... Kint voltam apám sírjánál, virágot vittem ki, van egy tizennyolcéves nagyon okos leányom, maturált, orvos lesz, a Sorbonnera készül, Indiába akar menni orvosnak, én is vele megyek, szeretném egyszer Rabinranath Tagorét hallani. Hallani fogom, ehhez! Tizennyolcéves koromban dajkáztam az unokaöcsémet, aki most verseket ír itt Aradon és borotválkozik már és szerelmes. Öt éve nem jártam erre, vagy négy, nem is tudom, a Blau megismert, a Központi pintóere, azt mondja fiatalabb vagyok tíz évvel. Ha Pestre jön, keressen föl, nagyszerű társaság, Hajdú Ibona, Karinthék és Rózsahegyi, a Kálmán, aki most Amerikába megy, háromszáz dollár naponta,

(Panza Pader, kistáska, ajk-festék. Bineth Ignácné, a cipőüzletől az irodalmi szalonig. Zene elhalgat. Csönd. Egy pillanatra. Aztán fölemeli ésre hegyezett körmei között a pálinkás poharat).

— Francia?

— Igen — mondani csöndesen. Iszik. Asszony, messziről, innét szökött föl a Petőfi-utcai talpak és gummisarkok közül. A zene új nótát játszik, cigaretta, nézés a messzibe. Shimmy. Csönd. Ennyi az egész.

Fekete Tivadar.

Gárdonyi Géza halála.

Az utolsó nap. — Nem akart orvost

Az elhunyt nagyevő írónak, Gárdonyi Gézának betegségéről és utolsó napjáról bizalmas barátja, dr. Setét Sándor a következőket mondotta egy budapesti újságírónak:

— Gárdonyi már kora ősz óta betegkedett, de nem sokat törődött bajával és nem akarta kezelni magát. Szív- és vesebaj és máj- és gyötörte és különösen vesébaja volt az, amely súlyos komplikációkat és kellemetlen következményeket vont maga után. Orvost mindazonáltal a legutóbbi időig nem hívatott és csak véletlenül jutott hozzá. Ez úgy történt, hogy édesanyjához, aki most kilencven éves, elhívták a városi főorvost és akkor a házvezető szólt az orvosnak, hogy odabent Géza is beteg. A főorvos megvizsgálta, de Gárdonyi még akkor sem akarta elhinni, hogy baja komoly és intenzív gyógykezelésre csak akkor szánta el magát, mikor két héttel ezelőtt én figyelmeztettem, hogy már a székéről sem tud fölkelni és ez így nem lehet. Kértem, hogy menjen föl Pestre, de ő kijelentette, hogy fél a szanatóriumtól, ott az emberek üzletszerűek és gondatlanok és nem éreznék ott jól magát. Mikor láttam, hogy állapota rosszra fordul, értesítést küldtem Budapestre, hogy szállítsák föl, de ő csak hosszas rábeszélésre jelentette ki, hogy ha egy hét alatt nem gyógyul meg, fölmegy Budapestre. Pénteken megérkezett a távlati értesítés, hogy a kocsit rendelésére áll, de ő nem akart menni. Tegnap hallottam, hogy állapotja súlyosra fordult. A fia, Ördösné József dr. földmívelésiügyi minisztériumi tisztviselő, hazaérkezett és mikor az ő kíséretében meglátogattam, a beteg egészen jókedvű volt, a pipáját kérte és rá is gyújtott. Azt is megkérdezte, hogy hány óra van és mikor azt feleltem, hogy fél tizenkettő, ijedten mondta:

— Hát délelőtt van? Hogy lehet az? Hiszen én nem látok.

Ennek a magyarázata az, hogy vesébaja annyira súlyosbodott, hogy a látását is elhomályosította. A délutáni órákban híre terjedt a városban, hogy betegsége súlyosbodott és sok látogatója akadt, e

kiket barátságosan üdvözölt. A déli után folyamán látszólag megkönnyebbült, este azonban ismét rosszabbodott állapota és éjjel után egy órákor szívgyengeség következtében elszenderült.

BUDAPEST. Gárdonyi Géza szerdai Egerben végbemenő temetésén a Magyar Tudományos Akadémia, az összes irodalmi társaságok és a Magyarországi Ujságírók Egyesülete képviseltetik magukat.

BUDAPEST. A székesfőváros ma tartott közgyűlésén elhatározták, hogy Gárdonyi családja részvéttáviratot küldenek, az iskolára és a középületekre kifizetik a gyászlobogót, Gárdonyi alapítványt létesítenek, amelyből tanítókat jutalmaznak és egy budapesti utcát neveznek el Gárdonyiról. A közgyűlés azt az indítványt, hogy a zsidó egyetemi hallgatók külön oktatásban részesüljenek, elvetette.

BUDAPEST. Gárdonyi Gézat az egri vár bástyái között temetik el. Eger valamennyi épületén gyászlobogó leng. A temetés szerdán délelőtt fél tizenegy órákor kezdődik.

Mikor a mama mulat.

(Egy felbontott eljegyzés története.)

Tavasszal történt, hogy egy nagyváradi fiatalember megismerkedett Aradon egy uricsalád szép, kedves leányával. A fiatalember is a jóarcu emberek sorába tartozott. Szemnek tetsző, kellemes modoru volt. Pár találkozás után a fiatalok szíve régi recipe szerint lánggra lobbant és a fiatalember megkérte az aradi urileány kezét. A menyasszonyjelölt kisasszonyka mamája már hozzálátott a kelengyék beszerzéséhez. A fiatalember nekikezdett, hogy egy puha fészkül szolgáló lakáshoz jusson. Szóval minden rendben lett volna, hogy a fiatalok egymásé legyenek. Az esküvőt is kitűzték november közepére. De közbe jött valami, ami a fiatalok boldogságának rőzsaszínű egét hirtelen elsötétítette és a miért a parti visszament.

A menyasszony a mamájával együtt pár nappal azelőtt kirándult a fiatalember látogatására Nagyváradra. A vőlegény oda volt az örömtől erre a gyengéd figyelemre, mert elfoglaltsága miatt hosszabb idő óta nem jöhetett át Aradra. A leendő házasok együtt töltötték el a napjaikat. Drága duruzsolások, édes megbeszélések estek az új élet berendezéséről és így tovább. A fiatal ember a menyasszonyával és mamájával együtt vacsorázott mindig. Vacsora után hazakísérte őket szállodájukba. Valamelyik este a fiatalember öszszeakadt egy rég nem látott barátjával és együtt betértek egyik kávéházba. Az idő éjjel után járhatott. A kávéházban nem volt más,

csak egy hangosan mulató társaság, amelynek egyetlen nőtágjában a vőlegény a menyasszony mamájára ismert fel. A mama szeméi csillogóak voltak, hangosan énekelte és bizalmasan dőlt a mellette levő gavallérra. A vőlegény pár percig maradt a kávéházban és azután eltávozott a barátjával. Ugy érezte magát szegény fiatalember.

A fascisták bevonultak Rómába

(Elmenekültek a szociálista vezérek. — Az új kormány szigorú intézkedései.)

RÓMA. A *Popolo d'Italia*, Mussolini lapja jelenti: 15 ezer fascista, akik Róma előtt táborozva várják Mussolini parancsát, *tegnap este bevonultak a fővárosba.* A diadalünnep éppen úgy folyt le, mint Nápolyban. Rómába is elsőnek a fascista lovasszereposztók vonultak be, utánuk a női zászlóaljok haladtak. Eddig 32.000 a fővárosba bevonult fegyveres fascista csapatok létszáma. A lap kijelenti, hogy Mussolini programja nagyon egyszerű és programja gyanánt csak ennyit mond: „A nemzetellenes időszak, amely négy esztendőn keresztül tartott, most véget ért!”

A szociálista vezérek a fascisták közeledésének hírére elmenekültek Rómából, mert attól tartottak, hogy fascistabarát néptömeg meglincseli őket. A vezérek legtöbbje Ausztriába menekült. A fascista kormány, amely tegnap este ült össze, minden intézkedést megtett, hogy a nyugalmat meg ne zavarják és hogy a fontos lézemek szabotálását, amelyet a szociálista munkásság akar megkísérelni, megakadályozzák. A kormány intézkedéseivel kivétel nélkül minden sztrájkot megszüntetett. A kormány szigorú rendszabályokat hozott az élelmiszerüzorára, és a valuta és devizaspekuláció ellen.

RÓMA. A fascisták eddig olyan erős fegyvelelről tettek tanúságot, hogy nagyobb zavargásoktól *Mussolininek*, a fascisták vezérének és dezinált miniszterelnöknek nem kell tartania. A kommunisták és a szociálisták, akik a legelkeseredettebb ellenfelei a fascistáknak, annyira gyöngék a fascistákkal szemben, hogy ellenakcióra nem vállalkozhatnak. Mussolini eddig terveiről még senkinek sem nyilatkozott. Annyi azonban már bizonyosnak látszik, hogy a hatalmat magának és párthiveinek akarja kisajátítani és sem *Orlando*, sem *Giolitti*, sem pedig más olasz politikus belpolitikai bonyodalmakat nem okozott, azonban annál súlyosabb probléma külpolitikai szempontból. Ha Mussolini mint miniszterelnök is ugyanazt a külpolitikát akarja megvalósítani, amelyet mint fascistavezér tűzött ki maga elé, úgy Olaszországot olyan utra tereli, amelynek következményei beláthatatlanok. A fas-

mintha leforrázták volna. Amint kiérkezett a kávéházból, lehuzta az ujjáról a karika gyűrűt, amelyet másnap egy rövid és a mama esti mulatozását vázó levélben felbontotta a leánnyal az eljegyzést. Hogy mi történt azután, nem tudjuk. Annyi azonban bizonyos, hogy a menyasszony mamája igen jól mulatott.

Mihály Károlyka, Töröcsik Ica, Csizmadia Gizi, Hursán Pali, Kovács Rózsi, Benkő Zolti, Kovács Gábor, Benkő Janka, Aradi Béla, Földes Mária, Gáll Terka, Schneider Erna, Schneider Károly, Hursán Jani, Benkő Géza, Vigh Misi, Gáll Jani, Farkas Nusi, Töröcsik Elvira, László Ica, Benkő Zolti. A műsoron kis darabok és élőképek kerültek bemutatásra.

Hogy áll a leu?

Október 31-én fizettek 100 lelért:

Párisban 8.70 frankot
Zürichben 3.50 frankot.
Budapestben 1700 koronát
Newyorkban 64½ frankot
Berlinben 2725 márkát
Bécsben 48500 koronát

Uj tánc Aradon.

(Már várják a teve-táncot.)

Lassan, félénken beköszöntött az őszi és egyszerre csak azt vesszük észre, hogy megkezdődik a béli szezon. Ismét ropni fogják a groteszk táncokat és a legujabb koreografiai termékeket. Annak idején hirt adtak a lapok — rövid néhány sorban — arról, hogy egy új tánc született meg: a teve-tánc.

Ez a shyymi édes testvére és Angliából indul világkörűli útjára. Először meghódítja magának a nagy világvárosokat, azután ellátogat Aradra. Egyelőre bővebbet nem tudunk a teve-táncról, mint azt, hogy frissebb a shyminél, de nem kevesebb. A főszerep itt a csipőé. Amint a párok jobbra, vagy balra tipegnek, erősen rázzák a csipőjüket. Talán csipőrázó-tánc is lehetne a címe. Egyébként Aradon már heves viták folynak a teve-táncról. A közönség kíváncsi a figurákra. És nyájas mamák ajkáról elhangzik a kérdés:

— Nem lesz erkölcsrontó?

Erre csak az a felelet, hogy eleinte a shyमित sem akarták bevenni. később még az anyák is táncolták. Valószínűleg így fog hódítani a teve-tánc is. Először azonban a színpadon fogják bemutatni és azután szeretetbe veszi a közönség.

A színház környékén már is lázas izgalommal várják a teve-tánc bemutatását. A táncitanítók is készülnek a fogadtatására. Megkérdeztük a táncitanítókat, hogy mit tartanak az új táncról. A vélemények ugyszólván egybehangozóak voltak. Minden új tánc jó és a közönségnek főképp ez kell. Az egyik táncitanár megjegyezte:

— Csak jöjjön a teve-tánc. Aradon kedvező talajra talál. Igaz, hogy kissé lomha lesz a testtartás, de se baj. Azért teve-tánc. Tőlem lehet akár lajhártánc is.

Egy másik táncitanító ironikusan jegyezte meg:

— Látja, milyen a közönség? Ezelőtt a shimmy kellett. Most már ezt is megunták. Várják a teve-táncot! Hja, mai napság állatokról nevezik el a táncokat.

Ugy tudjuk, hogy Párisban jövandenük már az elefánttánc. Azt hisszük, ez is elkerül Aradra. Ujabban tényleg állatokról nevezik el a táncokat. (Sherry.)

Mulatságok

— Műsoros estély. Szép erkölcsi és anyagi sikerrel végződött műsoros estélyt rendezett szombaton este a brádi református egyházközség iskolája javára. Az estélyt a hajnali órákig tartott táncmulatság követte, amelyen mindvégig a legjobb hangulatban voltak a megjelentek. Az estély műsorának minden egyes számát tapsvihar követte. A sikerben oroszlanrésze volt Kovács Margitnak, aki az előadáson szereplő gyermekek betanításának fáradságos munkáját végezte. A műsor számainak szereplői közül kitűntek ügyességükkel és kitűnő játékukkal: Brezovszky Juci, Szántó Zelma, Körmendy Mimi, András Juliska,

BUDAPESTI LEVÉL.

Harmincezer koronás páholy, négyezer koronás zsöllejegy a Molnár-bemutatóra.

Reggel 7 órakor a Magyar Színház bejárója előtt már nasszu sor áll. A színházi pénztárnyitásra várnak, jegyet akarnak venni az új Molnár-darabhoz. Az ácsorgók között észrevesszük azt a színházak körüli típust, amelyet ázsiótöröknek neveznek. Ezek a jegyhírnékek, akik előre vásárolják a bemutatókra a jegyeket s azután, ha már a pénztári jegy elfogyott, drága áron adják el. A Molnár-bemutatók az ázsiótörök egyik legjövődmezőbb üzlete. Az első ázsiótör reggel fél kilenc órakor kezdte meg munkáját a színházi bejáró előtt. Zsebredugott kezékel járka az ácsorgók között. — Jobb kézféje azonban így van elhelyezve, hogy ottan két színházi jegy kandikál elő. Két-háromszor elsétál a mindinkább növekvő embersor előtt. Megállítják. Egy idősebb, jól öltözött hölgy szól hozzá. A hölgy kiáll a sorból. Félremegy a Szövetség-utcába a premiérjegyhírnével és két elsőemelletti erkélyszékért, amelynek ára darabonként 300 korona, pár percnyi alkudozás után 1400 koronát fizetett le.

Egy másik automatikusan megjelent, mihelyt társa eladta a jegyet. Nyilvánvaló, hogy egész ázsiótör-szervezet dolgozik. — Az újabb jegyhírnéka egész nyíltan lobogtatta kezében a jegyet. Egyszerre ketten is megállítják. Egy jól öltözött ur megvette a támláshékét, 3500 koronát fizetett érte. Körülbelül 2500 korona volt tehát a támláshék ázsiója. Növekszik a tömeg. A sor elején állók kipirosodott arccal, izgatottan lesik az ajtó nyitását. Tíz óra előtt pár perccel megnyílik az ajtó. Valóságos ostrom fejlődik ki. Meghomlik a sor eleje. Többen előrerohanának; első akarnak lenni a pénztár ablaknál. Kiáltozás, sikoltozás, káromkodás hallatszik. Most érkezik a rendőr. Az egyik civilruhás jegyszedő odaáll a pénztárablakhoz és teli borokból kiáltja:

— A pénteki bemutatóelőadásra minden jegy elfogyott! A második előadásra csak emeleti jegyek kaphatók!

Megnyílik a pénztárablak. Elkezdik árusítani a második, harmadik előadás jegyeit. Sokan kérélelnék, erőszakoskodnak, követelődnek egy-egy bemutatójegyért, de hiába.

A bejáró előtt most egészen megváltozott a kép. Négy ázsiótör dolgozik egyszerre. Egymáshoz tartoznak. 3 ezer, 4 ezer és 5 ezer koronát kérnek egy-egy jegyért. Most konflison érkezik egy prémbundás ur. Egy ázsiótör oda lép:

— Két jó zsöllyém lenne még az első előadásra. A prémbundás rá

sem hederit, belép az előcsarnokba, azután kijön. Az ázsiótör már várja. Megalkusznak. 8 ezer koronáért elviszi a két jegyet. 6 ezer korona ázsiót fizetett.

A kastély titka.

Páris. Laval Angellának, a „Tigrisszemnek“ bünporével egyidejűleg egy másik szenzációs bünper tárgyalása kezdődött meg hétfőn a nancyi esküdtbíróóság előtt. Ez a tárgyalás sokkal nagyobb érdeklődést kelt egyrészt azért, mert a per anyaga olyan drámát rejt magában, amilyent eddig nemcsak az élet, de még a színpad sem igen produkált, másrészt pedig azért, mert egyik szereplője Maurice Barresnak, a híres regényírónak és az Akadémia tagjának unokahuga, másik szereplője pedig egy, magasállású állami hivatalnok.

A dráma több mint két esztendővel ezelőtt, 1920. június 8-ának éjjelén játszódott le a Nancy mellett levő Monbois-kastélyban, a Boppe-házaspár lakásán. Ez a Boppe, aki erdészeti főfelügyelő volt, néhány esztendővel ezelőtt nőül vette egy nancyi egyetemi tanár leányát, akivel boldog házasságban élt, a házasságukból egy fiúcskájuk született. 1920. elején azonban egyszerre megváltozott a férj magatartása és eleinte elhanyagolta a feleségét, majd pedig úgy bánt vele, mintha meg akarna tőle szabadulni. A boldogtalan asszony, aki rajongásig szerette férjét, kutatni kezdte a férje különös viselkedésének okait és csak hamar megtudta, hogy viszonya van egy Labouror nevű özvegy asszonnyal, akinek házassági ígéretet is tett és akire rengeteg pénzt költött. A szerencsétlen asszony rettenetes lelki kínokat élt át, mert vallásos érzülete miatt nem akart válni és ezért inkább tűrte férje kegyetlen bánásmódját, anélkül, hogy bárkinek is panaszkodott volna. A végzetes éjjelen az asszony rettenetes fájdalomra és dörrenésre ébredt fel álmából. Egyszerre csak azt érezte, hogy valami meleg sós folyadék csorog le a torkán. Felugrott az ágyból, felcsavarta a vállanyt és a tükörhöz rohanva rémülten vette észre, hogy vér ömlik a szájából. Ekkor a férje azt színlelve, mintha éppen most ébredt volna fel, gyöngéd hangon ezt kérdezte tőle:

— Mi bajod van kicsikém?

Az asszony azonban rögtön tisztában volt vele, hogy a férje revolverrel lőtt rá és kétségbeesve kérdezte tőle:

— Istenem, miért tetted ezt velem? Most már mit tegyünk?

A férj ekkor bünbánatot színlelve, bevallotta tettét és felugrott az ágyból, hogy orvosért siessen, előbb azonban így szólt az asszonyhoz:

— Bocsáss meg angyalom, de

Megérdeklődöm, lenne-e egy erkélypáholy a bemutatóra? Az ázsiótör a szemem közé nevet:

— Hétfőn kelt el az utolsó 30 ezer koronáért! — mondja.

Egy harmafélév előtti esaládi dráma az esküdtszék előtt.

elvesztettem az eszemet. Igérem, hogy ezentúl csak téged foglak szeretni, de te is igérd meg, hogy nem árulsz el. Mondjad majd, hogy szerencsétlennék érezted magadat és öngyilkosságot akartál elkövetni.

Az asszony szó nélkül beleegyezett és ezekkel a szavakkal: — Megbocsátok neked — visszafeküdt az ágyba. Ebben a pillanatban azonban a férje ismét előrántotta a revolverét és belelőtt az asszony egyik szemébe. A második revolverlövés dördülésére azonban már felébredt a házaspárnak a szomszéd szobában alvó fiúcskája, aki fellármázta apjának a földszinten lakó szüleit és ezek felrohantak a véres tragédia színhelyére. Bopéné azonban kiheverte a két fejlövést és a monboisi kastélyban lefolyt véres éjszakáról

Véres box-verseny.

(Professzionista bajnokok mérkőzése.)

Budapest. Az első professzionista nemzetközi boxmérkőzés szombaton este a városligeti nagy cirkuszban folyt le. A mérkőzést óriási érdeklődés előzte meg. Milton Róbert magyar és Jenecek Rudolf osztrák pehelysúlyu bajnokok mérköztek először. A negyedik rundban az osztrák bajnok orrán súlyosan megsérült, mire a mérkőzést feladta. Utánuk Rózsa Jenő magyar és Hana Péter osztrák könnyűsúlyu bajnokok mérköztek. A második rundban Hana állítólag Rózsa szabálytalan ütése miatt eltaukált. Egy pernyi szünet után folytatták a küzdelmet, holott a szabályok értelmében ebben az esetben Rózsat vagy diszkvalifikálni vagy győztesnek kellett volna kihirdetni. A további rundokban Hana fűrgebnek és rutinosabbnak bizonyult, míg Rózsa nagyobb technikájával tűnt ki. Hanát a megindult erős orrvérzése ezután már védekezésre kényszerítette. Rózsa támadásai is lanyhulni kezdtek. Az utolsó két rundban Rózsa erélyesebb lett és Hanát kétszer leütötte, de mindkét esetben tíz másodpercen belül taipraállott. Az utolsó rundban Rózsa erős, egyenes ütése a körönd szélére lendítette Hanát, akit csak a menazserje tartott vissza attól, hogy a porondról kiessék. A bíró ekkor Rózsat hirdette ki győztesnek. Az osztrákok az ítélet ellen óvást emeltek, mire a pontozóbírók írásait vizsgálták át, amelyekből kitént, hogy mindketten 47-47, illetőleg 48-48 pontot kaptak. Így a mérkőzés eldöntetlenül végződött. Rózsa 50 ezer magyar koro-

semmi sem szívargott ki a nyilvánosságra, mert a kezelőorvos előtt eltitkolták az igazi okot, továbbá, mert az asszony nagybátyjának, Maurice Barrésnak elnöklése alatt családi tanács tilt össze, amelyen elhatározták, hogy nem jelentik fel Boppet. Az asszony hazament szüleihez, miután Boppe kötelezettséget vállalt, hogy lemond hivataláról és elhagyja Franciaországot, kárpótlás gyanánt pedig tekintélyes összeget deponál felesége és gyermeke részére. — Boppe azonban egyik kötelezettségének sem tett eleget és miután az asszony szülei megtudták, hogy Boppe szakított ugyan Labouror asszonnyal, de viszont egy másik hölgyre, egy Monnier nevű asszonyra pazarolja a pénzt, arra kényszerítették leányukat, hogy indítsa meg a válópört, és maguk pedig megtették az elvetemedett ember ellen a feljelentést gyilkossági kísérlet miatt. A bünpor iránt rendkívüli az érdeklődés és nem lehetetlen, hogy Barres is bajba kerül miatta, mert ő ajánlotta, hogy tussolják el a dolgot, ami által bünpartolást követelt el.

nát kapott, míg Hana 3 millió osztrák koronát.

Sikkasztás egy követségen.

(Az eltűnt vizumdíjak.)

BUDAPEST. A budapesti cseh követségen az utóbbi időben feltűnt, hogy az utlevelek láttamozására befolyt pénzekből nagyobb összegek hiányoznak. A követség följelentést tett ismeretlen tettesek ellen. A nyomozás megindult és a gyanú azonnal Baum József követségi főtisztre terelődött, aki az utleveleket láttamoztató feleket fogadta és a díjakat beszedte. Baum József hivatali segédje, Pajtás Emma tiszteletdíjas kezelő volt, aki a befizetett összeget könyvelte el a pénztárnaplóba. A láttamozásért bizonyos esetekben csak kedvezményes díjat fizetnek, vagy pedig egészen díjmentesen adják ki a vizumokat és ilyenkor a pénztári naplóba a díjösszeg helyébe azt jegyzik be, hogy a láttamozás díjtalanul történt. Baum olyan esetben, amikor a láttamozásért teljes díjat kapott, Pajtás Emmával díjtalan vizumokat könyveltetett el. A kezelő több ízben kérdezte főnökét, hogy nem lesznek-e differenciák a pénz elszámolása körül, ilyenkor Baum azt válaszolta, hogy ezzel ne törődjék, a felelősséget ő viseli.

Baumot előállították a főkapitányságra, ahol beismerte, hogy ilyen módon eddig több mint 13.000 szokolra tett szert. Már két év óta áll a követség szolgálatában, de csak a legutóbbi időben kezdte ezeket az üzelmeket. Baum Józsefet a rendőrség beismerő vallomása alapján előzetes letartóztatásba helyezte, ugyan csak letartóztatta Pajtás Emmát is, bár Baum a felelősséget teljes mértékben magára vállalta.

HIREK.

Halottak napja.

Kriptalámpák, koszorúk, emlékezés. Vigyék a szíveteket a sírok fölé és lengessétek meg az élet rövid könnytályoltát azok fölött, akiket szerettetek és akik már nincsenek. Adjatok virágot nekik, mert a virág is elmúlik. Adjatok fényt fölülük, mert a fény is kialszik. Emlékezzetek rájuk, mert az emlék is eltakul. És szeressétek őket, mert a halottak a legjobbak és a legigazabbak.

Szeressétek a gyertyákait és a kriptalámpákat, mert belőlük világítanak. Minden fény a tulvágórtól és minden láng a Fölköztünk Valótól szikrázik bennünk. És szeressétek a virágot, mert őket szerették rajta. Minden virág onnét virul ki, ahová eltemettük őket. Ők a Földbe mentek és virág lesz belőlük és a szél messzire viszi a megtermékenyítő virágport. És messzi föltek új Virág sarjad és közel hozzátok is sarjadnak a mezők, vajdnak a remegő dombok és a ködön túl és a felhőkön át zsolozsmákat dalol az Élet. És mert nincsen: Halál, szeressétek azokat, akik meghaltak. Vagy mert nincsen Halál, szeressétek az Életet.

Az Életért szeressétek a halottaitokat.

— Lapunk legközelebbi száma a szerdai ünnep miatt pénteken jelenik meg.

— Az új ideiglenes prefektus kinevezése. Ma távirat érkezett a vármegyei prefekturára, amelyben a belügy miniszter közli, hogy a városi és vármegyei prefektura ideiglenes vezetésével Georgescu János belügyminiszteriumi közigazgatási vezérfelügyelőt bizta meg. Az Aradi Közlöny már közölte a belügyminiszternek azt az ígérését, hogy a végleges kinevezés előtt táviratilag intézkedik egy ideiglenes vezetőszemély kinevezése iránt. Ez a rendelkezés érkezett meg ma a prefekturára.

— Gárdonyi Géza Hattyudala az Aradi Közlönyben. Az Aradi Közlöny mai számában közöljük Gárdonyi Gézának, a most elhunyt nagy magyar írónak utolsó versét, amely egy budapesti lap mai számában jelent meg. Az érdekes és magyar irodalomtörténeti szempontból értékes dokumentumot budapesti tudósítónk a mai nap folyamán szószerint letáviratozta. Ujságírói érdekességet is találunk abban, hogy a ma zivataros eseményei között végre egy táviratunk jött, amelyben nemcsak poézis, hanem poéma is van. Ezért jegyeztük fel külön is Gárdonyi Géza utolsó versének mai megjelenését.

— Zita új lakóhelye. Bécs. Legitimista körökből hivatalosan közlik, hogy Zita özvegy exkirályné egy Madrid közelében levő kastélyba költözött. A kastélyt Alfonz spanyol király bocsátotta rendelkezésére. Az exkirályné és udvartársának eddigi tartózkodási helye, bár jól volt berendezve, mégis csak nyári lakóhelyül szolgálhatott. Mostani lakása azonban a fejedelmi háztartás minden kényelmével el van látva.

— Áttalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

Gárdonyi hattyudala.

Ne nézzetek reám borzalommal. ha meghalok,

Az a halott a koporsóban nem én vagyok,

Csak hamu az, elomló televény.

A láng eltűnt, a láng: ez voltam én!

Sorsomnak gyászán se könnyeztetek.

S ne mondja a pap: Jme porbahullt,

Sirassátok az árvagyermeket!

S ne a rabot, aki megszabadult!

S mikor a szónok a sírnál beszél!

És végül kiált: Hát J sien veled!

Ne le, a sírba ítegeszen nekem,

Felfelé nyujtson bucsuzó kezét!

— A jóvátételei bizottság Berlinbe érkezett. Berlin. A nagy jóvátételei bizottság Párisból hétfőn este Berlinbe érkezett. Hivatalos fogadtatás nem volt.

— Két kisajátítási ügy az aradi törvényszéken. A megyei agrár-bizottság ma délelőtt tárgyalta Konopi Kálmán dr. odvosi földbírókos kisajátítási ügyét. A bizottság a tárgyalás folyamán megváltoztatta az odvosi helyi határozatot és az erdők értékét 3000, illetve 2000, a művelhető föld értékét pedig 1400 leiben állapította meg holdanként. — Ugyan csak ma tárgyalta a megyei agrár-bizottság a gyoroki homokbánya kisajátítási ügyét és ebben olyirányú döntést hozott, hogy a kérdés tanulmányozása végett helyszíni bizottságot küld ki. A gyoroki homokbánya kisajátítási ügyének fontos jelentősége van, mert itt az ipari üzem fenntartásáról lévén szó, a kisajátítás még problematikus.

— Már süttöttek kenyeret. A Sztul Negyestorec aradi fiokja tegnap sürgönyben fordult a kereskedelmi miniszterhez, amelyben bejelentette, hogy a malmok nem képesek fenntartani üzemeiket és a pékek nem tudnak kenyeret sütni, miután a jelenlegi maximális árak mellett nem szerehetnek be lisztet. Egyébként a pékek ma már süttöttek kenyeret, mert a főpolgármester megállapította az új lisztárakat, még pedig kilónként 5.60 — 6.10 leies áron.

— Betörök egy képviselő lakásán. Budapest. Lingauer Albin egységespárti képviselő szombathelyi irodájába betörték és 32 ezer koronát, számos politikai iratot, amelyek az ellenforradalom első hónapjainak eseményeiről szövegezték, a politikusok levelezéséről és sürgönyeiről készült eredeti fényképeket és a legitimistákkal folytatott tárgyalásokról szóló jegyzőkönyvet elvitték. A Nemzeti Újság, amely a hírt közli, hozzáfűzi ehhez, hogy a legérdekesebb adatok és iratok nem jutottak a betörök kezébe, mert azt a fiókot, amelyben ezek vannak, nem tudták feltörni.

— A reformáció emlékünnepe. Budapest. A reformáció emlékünnepe az evangélikus egyház ezidén a szokottnál impozánsabb keretek között ünnepli meg. A Deák-téri iskola dísztermében a Konfirmáltak Egyesülete Raffay Sándor püspök vezetésével tartott tegnap nagy ünnepségeket. A református teológián Ravasz László püspök vezetésével rendeznek nagyszabású emlékünnepet.

— Szerencsétlenség a vasuti állomáson. Az aradi vasuti állomáson ma egy fűtőházi alkalmazott tolatás közben az ütközők közé került. A szerencsétlenül járt embert az előhívott mentők a közokozásba szállították, ahol ápolás alá vették. A fűtőházi munkás mellett és kezén szenvedett súlyosabb sérüléseket.

— A budaörsi csata évfordulója. Budapest. A múlt év októberében történt királypuccs Budaörsnél testvérharcot provokált, amely áldozatokat is követelt. Az egyetemi hallgatók önkéntes csapatai fegyvert fogtak a királycsapatok ellen és felvonultak Budaörs felé. Az egyetemi hallgatók közül ötven hősi halált haltak. Haláluknak ma volt az évfordulója, amelynek meggyászolására az egyetemi hallgatók nagy tömegben vonultak ki a temetőbe. A sírokat megkoszorúzták és azok felett emlékszókat mondtak a főiskolai hallgatók szónokai.

— A vörösök megverték Enver pasát. Belgrád. A szovjet vezérkar hivatalosan jelenti, hogy a szovjet negyedik lovashadosztálya elfoglalta Bokhara városát, amelyet Enver pasa harc nélkül üritett ki. Enver csapatai dél felé vonulnak vissza.

— Temesvár német konzulja. Landmann F. követségi tanácsos tegnap délelőtt mutatkozott be a timisoarai (temesvári) prefektusnak, aki a legbarátságosabban fogadta. Mihelyt megérkezik az új konzul akkreditálása Bucurestiből, a német konzulátus azonnal megkezdí Temesvárot a működését.

— A budapesti péksztrájk. Budapest. A péksztrájkja tovább tart. A pékmesterek egy része már elfogadta a segédek 35 százalékos béremelés iránti követelését, nagy részük azonban nem, mire a segédek a sztrájk további fenntartása mellett döntöttek. A munkások a pékmesterek többségének magatartása következtében már hajlandók voltak 27 százalékos béremelést is elfogadni, amit azonban a mesterek még mindig nem adtak meg és így a sztrájk tovább tart.

— Poloska sok van, Lovas lakástisztító csak egy van Str. Oituz (Illés-u.) 30a.

— Divatlap olcsón Keletnél.

— Utileveket 45 leiert 3 nap alatt visumozunk. Gyűjtőhelyek: Weinberger cipőüzlet főtér és Weisz Dávid nagykereskedése Str. Marasesti (Kossuth-u.)

— Révai Nagy Lexikon XV-ik köteté még pár napig előjegyezhető 500 leiert, nem előjegyzett példányok 20 százalékkal drágábban kerülnek forgalomba. A XII., XIII. és XIV-ik kötetek a 280 leir kaphatók. Kelet hírlapiroda.

— Beniczky Ödönt elítélték. Budapest. Beniczky Ödön a szabadkirályválasztók mozgalmával kapcsolatban régebben interjút adott egy újságírónak és ebben megrágalmazta Sréter volt hadügyminisztert és még több politikust. A nyilatkozatokból sajtóper lett, amelyet ma tárgyal a bíróság. Beniczkyt rágalmas miatt hatszor háromezer korona fős és hatszor négyszáz korona melékbüntetésre ítélték.

— Magyarországon összeírják a külföldieket. Budapest. A belügyminiszterium internáló osztályának vezetője, dr. Boksa János rendőrtanácsos nyilatkozott egy hírlapíró előtt a külföldiek összeírásáról, amelynek szerinte nincs üldözési jellege. Csak azokat a külföldieket utasítják ki, akik az állami életre nézve és az összlakosság szempontjából veszélyesek. Kiutasítják azokat, akiket a törvényszék elítélt, akiket kihágásért jogerősen elítéltek, akiket adóeltilkóláson értek és akik jelentkezési kötelezettségüknek nem tettek eleget. A kiutasítás ellen felelőbizettség vagy jogorvoslatnak van helye. A kiutasítottak magánügyeik rendezésére még jogerős ítélet esetén is haladékot kapnak. A külföldiek összeírása, főleg azoké, akik 1915. után vándoroltak be, országosan folyik.

Három milliárdot kérnek egy budapesti házért.

Budapest. A londoni Gresham biztosítótársaság Magyarországból tudvalevően kivonul és csupán egy de értékes hagyaték marad Budapesten, a Ferenc József-terem levő pompás palota és a mögötte álló mérleg-utcai bérpalota. — Most, hogy a londoni intézet itteni fiuzleteit megszünteti, szeretne pesti palotájától is szabadulni, mely rá nézve súlyos teherként jelent. A pesti Gresham-palota ugyanis annak idején hat millió koronába került és a londoni társaság mérlegében manapság is ugyanazon az áron, 260 ezer font sterlinggel szerepel, mint amennyit a palota építéséért fizettek. A Gresham-palota azonban a befektetett tőkének csak jelentéktelen töredékét hozza meg és beláthatatlan ideig nincs is kilátás arra, hogy a palota rentabilitását az annak idején befektetett és angol fontokban fizetett tőke arányában emelhessek.

A Gresham londoni igazgatója, hogy ettől a teherterétől szabadulhasson, Angliában keresett vevőt leginkább olyan cégek és részvénytársulatokat, melyek Magyarországgal dolgoznak. Így a palotát följánlotta a Sun londoni biztosítótársaságnak, mely most te lepedett le Budapesten és a mérlegben szereplő eredeti áron, tehát kétszázhatvan ezer fontért, vagyis körülbelül három milliárd magyar papirkoronáért hajlandó a palotához tartozó mérleg-utcai bérházat együtt átadni. A londoni cégek azonban ezen az áron sem akarták átvenni a pesti palotát, mert a 260 ezer fontnak megfelelő kamatozást Magyarországon nemcsak a palotából, de egyéb üzletről sem tudják kihozni és a vételár rájuk nézve majdnem holt tőkét jelentene. Hivatkoznak arra, hogy az utóbbi években a Gresham magyarországi igazgatójának 1200 fontos évi fizetését sem tudták megkeresni, ami magyar valutában kifejezve közel tízenöt millió koronának felel meg. A londoni társaság egyik igazgatója nemrég Pesten járt és a Gresham-palota átadása dolgában további információkat közölt.

lódott, de hamar rájött, hogy Magyarországon nincs ember és nincs tőkés csoport, amely egy palotába három milliárd koronát investálna. Még ötszázmillió koronát sem tudtak a magyar érdekeltek följánlani, holott ennyit a kül földiek már ígértek a palotáért, de a londoni biztosító erről hallani sem akar.

Az elsőosztályú férj.

(Vigyázat, aktuális!)

A feleség: No, gazember, örülök neki, hogy ez a sztrájk van. Ma legalább féltizkor jössz haza. Záróra van a kávéházakra.

A férj (fölnnyel): A rendelet csak a másod- és harmadosztályú férjekre vonatkozik. Én elsőosztályú kávéházakba szoktam járni.

A feleség: Tehát?

A férj: Egy óra után jövök haza.

A feleség: (összeesik.)

35 ezer lei története.

(Az aradi vámjövedéki bíróság érdekes tárgyalása.)

Az aradi vámjövedéki és áruellenőrző bíróság ma délelőtti tárgyalásán Simonsics Avram aradi kereskedelmi alkalmazottat helyezték vád alá. Simonsics még 1922. tavaszán egy levelet vett át egyik barátjától azzal a megbízással, hogy a levelet, amelynek tartalmáról fogalma sem volt, átadja a címzett aradi cégnek. Simonsics a megbízás értelmében járt el, elment a kérdéses céghez, de a cég főnökét nem találta otthon. Így a megbízásnak nem tudott eleget tenni, de a levelet magánál tartotta, hogy másnap teljesítse barátja kérését. A megbízás napjának éjszakáján Simonsics Avram táviratot kapott, amelyben sürgősen Budapestre hívták áru átvétele miatt. A kereskedelmi alkalmazott még akkor éjszaka Magyarországra utazott. A határon a vámörök kikutatták és a tavaszi kabátja belső zsebében megtalálták az idegen cégnek címzett levélborítékot, amit nyomban felbontottak és amiből harmincöt ezer lei hullott ki, 35 darab ezres formájában. Simonsics ellen megindult az eljárás. Az ügy büntetőjogi részében lefolytatott bírói eljárás Simonsicsnak teljes elégtételt szolgáltatott, mert a bíróság nem látta fennforogni az előtte ismeretlen tartalmú levél síkkasztási bíncseleményét. Ez a tárgyalás mintegy három hónappal ezelőtt zajlott le. A mai tárgyaláson Simonsicsot a csempészés vádjával illették, de a bíróság a vádlottat a vád és következményei alól felmentette. — Ugyancsak a Kovács-tanács mint vámbíróság tárgyalta Tózsér Zsófia ügyét, aki egy régebbi vámcsempészeti ügyben három évi fogságot kapott és most fellebbezett. Tózsér Zsófia, akit az ügyész a fogházból vezettek elő, kijelentette a bíróság előtt, hogy visszavonja fellebbezését és megnyugszik a reá kiszabott büntetésben.

Redout-szálló Aradon.

(Szántay Lajos terve a Neuman-ház felépítésére.)

Szántay Lajos aradi műépítész aki szintén megbízást kapott a felépítendő Neuman-ház terveinek elkészítésére, ma adta át a terveket báró Neuman Károlynak. Szántay Lajos az Aradi Közlöny munkatár, sa előtt a következőkben ismertetve terveit:

— Az első terv a beomlott és leégett épület átalakítása, azaz modernizálása. Itt tekintettel kellett lenni a régi épület jelenlegi állapotára. A terv szerint a földszinten utcai bankhelyiségek, külön lépcsőcsarnokkal, udvari toldalék beépítéssel, 11 nagy üzlethelyiség rakta rakkal, egy házmesteri lakás, egy udvari egyszobás lakás mellék helyiségekkel, egy kétszobás és 3 háromszobás lakás lenne felépítve. Az első emeleten a bank tanácskozó és igazgató termét lépcsőhállal, egy két szobás, egy háromszobás, 3 négyszobás, egy udvari egyszobás, 2 udvari kétszobás, 3 udvari háromszobás lakást helyeznének el. A második emeletre egy utcai kétszobás, egy utcai 3 szobás, 4 utcai négyszobás, egy udvari egyszobás, 2 udvari kétszobás és 3 udvari háromszobás lakás kerülne. A régi épület modernizálása, amely hat hónap alatt készülné el, hat és félmillió leibe kerülne.

— A második terv: az épület újja építése. Ennél a tervnél a főcél az, hogy rentábilis legyen, a közszükségletnek és közkezdveltségnek megfelelően és a tüzkár folytán háj léktalanúvá vált lakások és a bank elhelyezhető legyenek. Itt önként adódott ama terv, amely egy hatalmas Redout-szálló felépítésére alkalmas. E terv szerint a Pannónia épület és a leégett épületrész telkeire építenék az új palotát, amely háromemeletes lesz és két hatalmas tönkből fog állni. Ezek egymást derékszögben hajló, egy-negyed körívvel tíz méteres széles részben utca, illetve árka páros szaksz által két különálló épületet képeznek. Az utca főúti torkolatánál azonban a két épület egy tíz méter hosszú és 12 méter széles díszes kiképzésű szegmentívü boltozattal lesz összekötve, melynek platója a mezzaninon elhelyezett kávéház terraszát képezi. Az árka a Tabajdy-utcai torkolatnál és attól 30 méterrel beljebb két helyen, de már az emelet magasságában az utca fölött boltozati összeköttetést kap. A baloldali épületben magában foglalja a szállót, amely 204 szobából fog állni. Ezek közül 42-nek külön fürdőszobája lesz. A szállót mind a három emeleten helyezik el. Ugyanezen tőmb földszintjére bankhelyiséget, kávéházat mezzaninnal, borozót, büfét, vendéglőt és hangverseny termet építenek. A földszinten még a szállóigazgató és bérlő lakása lesz. A jobboldali épületrészben 27 üzlethelyiséget mellék helyiségekkel, 24

mezzaninon elhelyezett irodahelyiséget, nyolc 3 szobás garzon, egy 7 szobás, három 6 szobás és 3 irodaszobával ellátott lakást foglal magában. Ezekon kívül még kilenc 5 szobás lakást helyeznek el. Az új épület felépítése 33 millió 700 ezer leibe kerülne.

A tervező műépítész, Szántay Lajos most tárgyal a Neuman testvérekkel azon célból, hogy a palotát modernizálják-e, vagy pedig újonnan építik?

Sport.

— A kat. főgimnázium tornaterme. A „Vidéki Sport“ f. hó 30-iki számában írja a következőket: „Iskola tornaterem nélkül teljesen elképzelhetetlen. És mégis épen Aradon lesz rá eset. A katolikus gimnázium újonnan épülő házában nem lesz egyelőre tornaterem. Hiányzanak az anyagiak.“ Kötelességemnek tartom az igazság kedvéért kijelenteni, illetőleg az aradi sportifusagot értesíteni, hogy a román kat. főgimnázium épületében teljesen modern felszerelésű, 20 méter hosszú, 11 méter széles tornaterem lesz, mely fölött a rajzterem nyer elhelyezést. A tornaterem mellett tágas öltöző, szertár, tanári szoba és fürdőszobák (zuhany) lesznek. Az iskola udvara tágas játé- és sportpályának lesz átalakítva. Így van ez a hiteles tervrajzban, melyhez magam is hozzászóltam, így mondta és mutatta meg nekem Rácel mérnök. Strifler Ferenc, tanár.

Mezői.

• „Hindu siremlék“ I.—II-ik rész az Urániában. A „Hindu siremlék“ első része, amely tulajdonképpen csak nagy bevezető rész a második részben kifejlő cselekményhez, még csak szerdáig gyönyörködött a közönséget. Csütörtökön a második rész kerül vetítésre, hogy a festői és vad szépségű tájak, a keleti architektura egzotikumai és a főszereplők csodás teljesítménye felejthetetlen szórakozást nyújtson a szépre szomjazóknak és az elmélyedni tudóknak egyaránt.

• „Vasutkirály.“ Amerikai történet öt felvonásban az Apolló színház csütörtöki műsorán. Csütörtökön „Tarzan bosszúja“ fantasztikus lebilincselő meséjü, szinpompás kép egy az életből merített érzelmes és finom tárgyú amerikai történetnek adja át a helyét. A vasutkirály elveszett leánykájá helyett idegen gyermeket csempésznek be a hercegi pompájú környezetbe. A kis Mary bájos és melegszerű, energikus nagy leánnyá fejlődik az új életben. Idegekbe markol a vasuti katasztrófa szörnyű jelenete, amelyben Mary édesapját, a szegény mozdonyvezetőt vádolják hibásnak. A mesét Mary álmanak beteljesülése és egyben a költői igazságszolgáltatás megkapó jelenete fejezi be.

Szerkesztői üzenet.

P. P. Vinga. A 6%-os adóról szóló törvény szerint minden néven nevezendő jövedelem után fizetendő a 6%-os adó.

Irodalom, művészet

• Heti műsor. Szerda d. u.: Notredami toronyór. Este: Gyermektragédia. A. bérlet. Bemutató előadás. Csütörtök: Gyermektragédia. B. bérlet. Péntek: A Petőfi centennárium alkalmából János vitéz ünnepi előadása. Előtte dr. Krenner Miklós tart nagy emlékeszédet. C. bérlet. Szombat: János vitéz. A. bérlet. Hét és fél órai kezdettel. Tíz órai kezdettel nagy kabaré előadást rendez az igazgatóság és ennek keretében Miért jársz mesztelenül francia vigjáték is színre kerül. Bérlet-szünet. Vasárnap délután: János vitéz. Este: János vitéz. B. bérlet.

• A tuberkulózis elleni egyesület hangversenye a Kulturpalota nagyertermében ma este a legteljesebb sikerjegyében zajlott le. Weil Magda, a kiváló hegedűművész csillogó játékával magával ragadta a közönséget. Brillians technikája, könnyed vonókezelése, sajátosságos, szubtilis játéka révén a régi, kiforrott művésznőt üdvözölhattük. Fényes Boriska első szereplésével őszinte sikert aratott. Játéka mentes volt a kezdők modorosságától. Kétségtelen, hogy izmos talentum. Grozavescu Traian széles terjedelmű, finom tenorja a hangversenypodiumon kellőképpen érvényesült, zongorán Kaletzky Vilma tanárnő kísérte precíz. A közönség lelkesen ünnepelte a szereplőket. (—nyi.)

• A színházi iroda hírei. Szerda délután ünnepi előadást rendez a városi színház s mérsékelt helyárak mellett játsza a Notredami toronyór. — A Gyermektragédia, Schönherr osztrák író szenzációs darabja kerül bemutatóra szerda este az aradi városi színházban. A hatásos darab nagy rendezői előkészületeket kíván s a színház drámai rendezője, Szántó Jenő érdekes rendezői ujdonságokat vitt bele. A prózai együttes közel négy hete próbálja a darabot. A darab vezető szerepeit Harmath Mária, Darvas Ernő és Sipos Zsigmond játsszák. A Gyermektragédia csütörtök este is színrekerül s mind a két előadásra jegyek elővételben a színházi pénztárnál kaphatók. — A legmagyarabb költőnek, Petőfi Sándornak százéves emlékét pénteken este ünnepli meg az aradi városi színház. Arad egész magyarsága lelkesedéssel csatlakozik az aradi Petőfi-ünnepségekhez, mely alkalommal a színház a János vitézt tüzte műsorra. Pénteken este az előadás előtt dr. Krenner Miklós, az aradi katolikus főgimnázium tanára tart nagyszabású előadást Petőfiről. A János vitéz előadásai iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a színház szombat estét 7 és fél órai kezdettel, vasárnap délután és vasárnap este is színrehozza. Szombaton és vasárnap az előadás előtt Szoják Rezső tanár méltatja Petőfit. A János vitéz előadásán a városi színház egész személyzete részt vesz. A János vitéz összes előadásaira jegyek elővételben a színházi pénztárnál kaphatók. — Miért jársz mesztelenül francia vigjáték kerül színre a városi színház szombat esti második előadásán, mely 10 óraker veszi kezdetét. Ezen kívül nagy művészi kabarét is rendeznek. A kabaréban Horváth Mici, Halmos Mici, Balogh Böske, Galletta Ferenc vesznek részt.

A szerkesztésért:
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Cenzura: **DR. ROMUL MAGER**

Női és leánya től felöltö ujdonságok legjutányosabban beszereshetők: IULIU PLESZ GYULA

Központi ruha-árúháza ARAD, Strada Col. Piriul 3. (Vörösmarty-u.) A színház épület hátsó bejáratával szemben. 1-2. Allandó nagy választék Caracul Püseh kabátokban. 959

Akác-utca 17.

(Alázatos instanciák dr. Pényes Kálmán aradi ügyvéd úrhoz.)

Igen tisztelt Ügyvéd Ur! Alulírottak biztosak vagyunk abban, hogy az ügyvéd ur este bátor ember és minden további habozás nélkül be mer menni a saját hálo szobájába. Ezt magunkról nem mondhatjuk. Az Ügyvéd Ur előtt ismeretes cím az, ami az alázatos instanciánk fölött van miután Ügyvéd Ur az Akác-utca 17-ik számú ház jelenlegi gondnokát és miután mi Ügyvéd Urnak fizetjük havi 54 lef házbérlinket.

Lakunk pedig igen tisztelt Ügyvéd Ur nvolcan abban a lakásban, amely a kaputól jobbra van. En is ott lakom, a Józsi, te is ottlaksz az Aranka és ő is ottlakik, a Tóni. Csak a mi gyermeki fantáziánk kényezli lakásnak azt a remegést, azt az izgalmat és azt a kétségbeesést, amivel mi minden este lefekszünk. Ebben a házban, Ügyvéd Ur, folynak a falak, a mi szobánk például három nagy duccal van alátámasztva és azt hisszük, hogy az egyik éjszaka ránk is szakadhat. A padlásról a lépcsőkön át lecsorog az esővíz és mi a padláslépcsőt Niagarának nevezük el azóta, mióta földrajzot is tanultunk. Hármán vagyunk Oláh-testvérek, hármán összesen lituszonnégy évesek. Ha be is merünk menni a szobánkba, addig a míg össze nem dől, bizony kis fűdönkre száll a rothadó fal gőze. Azt mondják anyuskák, hogy minden esztendőben kintjárt eddig egy bizottság a házban és megígérté, hogy rendbe hozza ezt a dolgot. Mi még nagyon fiatalok vagyunk igen tisztelt Ügyvéd Ur és az az Ujságíró Ur, aki ma délután kintjárt nálunk, megsimogatta a fejünket és azt mondta, hogy a nedves, korhadt és duccal megtámasztott mennyezet fölött van egy nagy égboltozat, amelyik sohasem fog beomlani és amelyikből az Isten vigyáz reánk, melyikből az Isten vigyáz reánk. Mi azt hisszük Ügyvéd Ur, hogy az Isten helyett a házgondnok Urnak kellene reánk vigyázn. Mert, ha egy éjjel reánk szakad a ház, akkor nem látjuk többet azt a másikat menyezefet sem, soha többet azt a másikat sem, amely a házunk fölött van. Akkor pedig már késő lesz segíteni és akkor senki sem fogja keresni, hogy három gyerek hákáért ki a felelős, mint ahogy most se keresi senki, hogy miért köhögünk és miért van minden éjjel lázunk?

Alázatos instanciánk azt kéri (Ügyvéd Urtól, hogy imák, duccok és más föledező támasztékok helyett méltóztassék odahatni, hogy a fölöttünk lógó vakolat-égboltozat mihamarabb megszüntüljön a tünönk megjavuljon, a házunk

lepadjon és legalább olyan bátran szálljunk ágyba este, mint az Ügyvéd Ur, akinek továbbra is

nyugodt álmokat kívánnak. Oláli Józsi, Aranka és Tóni, Akác-utca 17. sz.

Véres utcai harc Rómában.

(Nyolc halott, sok sebesült.)

PÁRIS. Milánóból távtrózzák a párisi Informationnak: Több szocialista vezér eltűnt. Egyesek állítólag Tessin svájc kantonba, mások Ausztriába menekültek. Rómában a Triburtino nevű város

résben tegnap délután ötödik harc fellödték ki a faszták és a szocialisták között. Az utcai harcban, a mely véres lefolyás volt, nyolc ember meghalt és igen sokan megsebesültek.

TÖZSDETAVIRATOK.

Table with financial data including Zürich devizajelentések, Aradi kurzusok, Budapesti devizaközpont árfolyamai, and Bucuresti kurzusok.

Közgazdaság.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

1922. évi október 30-án kir. közjegyző és az intézeti felügyelőbizottság jelenlétében megtartott sorsolása alkalmával a következő számok húzattak ki:

5%-os díjnélküli záloglevelek:

- 5 darab 1000.- koronás. Szám: 1377, 1380, 1383, 1386, 1388. 6 darab 5000.- koronás. Szám: 224, 227, 231, 235, 238, 241. 8 darab 10.000.- koronás. Szám: 68, 71, 74, 86, 368, 372, 479, 489.

Ezen kisorsolt záloglevelek 1923. május 1-től a zálogleveleknek szelvényeikkel együtt való visszaszolgáltatása ellenében beváltak Aradon az intézet pénztáránál. 5291

Arad, 1922. október 30.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

= Budapesti értéktőzsdényítés (október 31.) Salgó 43500, Rima 11550, Államvasut 35000, Kőszén 138000, Cukor 145000, Ganz-Danubius 650000.

Budapesti értéktőzsdézárlat (október 31.) Magyar Hitel 9100, Osztrák Hitel 1075, Salgó 43000, Rima 14600, Déli vasut 9000, Államvasut 34000, Kohó 40000, Atlantika 6100, Ganz-Danubius 640000, Kőszén 130000, Papir 4100, Nasic 57000, Szlavónia 3725, Országos fa 2900, Földhitelbank 8700, Viktória 51000.

Bécsi hivatalos zárlat (október 31.) Prága 2340, Zágráb 290, Budapest 29.50, Varsó 4.80, Milano 2900, Bucuresti 485, London 329500, Newyork 73900, Páris 5170, Zürich 13350, Berlin 17.75, Amsterdam 28900.

A csehszlovákiai tartozások bejelentése. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli: A cseh kormány két kiküldöttje nemrég felkereste a cluji (kolozsvári) iparkamarát, hogy Erdély kereskedelmi köreivel érintkezésbe lépve, ismét felvehetők legyenek a megszakadt cseh-román összeköttetések. Ennek egyik előfeltétele a csehszlovákiai tartozások rendezése békés egyezkedés alapján. A pozsonyi iparkamara az ottani kereskedelmi miniszteri kirendeltség közvetítésével fel fogja venni a cseh hitelezőkkel az egyezkedési tárgyalá-

sokat. Ennek érdekében szükség van az alábbi adatok bejelentésére: 1. Az adós cég megnevezése, 2. Az adósság milyen természetű, 3. Mely időben keletkezett az adósság, 4. Mekkora az összeg, 5. A hitelező cseh cég neve és telephelye. Ezek az adatok az aradi Kereskedelmi és Iparkamarához küldendőek be november 10-ig. A beküldött közlések szigorúan bizalmas kezeléséről a kamara biztosítja az érdekelteket.

Nem kártalanítják a korona tulajdonosokat. Hitelesnek látszó timisoarai hirdás alapján mi is közzöltük a napokban, hogy a volt osztrák-magyar bank lugoji (lugosi) likvidációs fiókja az eddig be nem cserélt és a lebélyegzetlen korona-bankjegyek tulajdonosainak kárpótlást ad. Miután e hirdás alapján a lugoji likvidációs fióknál érdeklődtünk a kárpótlás módozatai iránt, azt a fölvilágosítást kaptuk, hogy a fiók eddigelé erre vonatkozó dispoziációt nem kapott.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés!

Valódi Alaska és különféle róka-bor a legolcsóbban kapható. Atalakítást, javítást jutányosan vállalok.

Mindenféle állat és madártömést vállalok.

Z. JOANOVITS TEREZ, szücs Str. Moctoni (Orery-u.) 6. sz. 5290

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerősöknek, jobbaratoknak, akik az oly korán elhunyt férjem, illetve édesapám temetésén résztvettek, vagy részvénytulajdonosokkal fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hála köszönetet. Arad, 1922. okt. 30.

Dr. Legey Gyula és gyermekei. 5267

Olcsón eladó bér- és magán-házak, lakásokkal, állandóan előjegyzésben.

Wallinger Irodában Str. Eminescu (Deák F-u) 19. 12469

Szesz- és sörgyárosok!

Burgonya és minden terményszükségletét előnyösen beszorzi bizományban: 5265

Bankó Kálmánál, Maksa, (Háromszék megye.)

Malomvevők figyelmébe!

Műmalom teljesen új állapotban előnyös feltételek mellett ELADÓ HAASZ IRODAJA, Strada Romanului (Zrinyi-utca) 6. szám. 11770

Villanyberendezéseket

ugy helyben mint vidéken elvállal villanyszerelés Arad, Str. Moctoni (Ferral-utca). Vuloán: Strada Gara. 5276

A HINDU SIREMLÉK

RÉSZ utoljára szerdán. II. RÉSZ bemutatója csütörtökön

AZ RUANIÁBAN

Utlevelékre vizumot 55.— Leiért legpontosabban leggyorsabban a „Kelet“ hírlapiroda szerez

Gyűjtőwaggont

indítunk Magyar-ország és Ausztriába.

Szállítványokat felvesz:

IDE T

szállítási vállalat Str. Bratianu (Weitzer János-u.) 3. emelet. Telefon 308. 12574

Simonyifalván

(Arad megye) vasút állomás mellett levő volt cementgyár 1500 -öles telken eladó. Bármily tüzemnek alkalmas, azonnal elfoglalható. Cim:

Wallker hirtetőjébe, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 10. 12469

Hirdetmény.

A chisineui (kisjenői) uradalmi gépjavitó műhely üzemét kibővítette és elvállal mindenféle szakmába vágó munkálatokat, különösen gazdasági és malmi gépek (u. m.: gőzekék, motoros ekék, cséplők, malmi berendezések stb. stb.) és mindenféle gazdasági eszközök szakszerű javítását. A vállalt munkák gyors és pontos elvégzéséért a javító műhely vezetősége felel. 5248

Caile Ferate Romănea.

Diracțiunea VI. Regională C. F. R. Arad.

14167—1922.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 16. noembrie a. c. ora 12. a. m. se vor ține licitația la Diracțiunea VI. Regională C. F. R. Arad Serviciul I. pentru furnitura traverselor de fag cu următoarele cantități și dimensiuni:

2.70, 2.60 și 2.50 m. l. 15/25 traverse de fag 200.000 bucăți.

Indeplinind condițiunile contractului tip 180.

Pentru orice informațiuni a se adresa în orice zi de lucru între orele 8—13 la Serviciul de Intreprindere Diracțiunei 6a Regională Arad Etaj II. camera 19. unde se pot lua deslușirile necesare, caet de sarcini etc.

Invitațiuni speciale nu se vor face.

Arad, 30. Octombrie 1922.

5273 Diracțiunea 6a Regională.

Ragyogó fohérek lesznek a fogai, ha Földes-féle

MARGIT FOGPASZTÁT

használ. Egy tubus ára 8 Lei. Kapható: Dr. FÖLDES gyógyszerárban.

Konyha - berendezések

szép kivitelben, mindennemű bútorok dúsz választékban raktáron. Üzletberendezések jutányosan készülnek **CZIRKÁL, ARAD** Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér) 7. Telefon 584.

TALPAK,

BOROK, SZANDALOK nagyban előkészítve. Viszonteladóknek óriási árkedvezmény. TAFROF SEBESTYEN-nél, vladuktal szemben

Motoreke

Cormick legjobb gyártmány 35—40 HP. készleten

Kovács Soma Társa

ARAD. 5248

Az általános

I P A R

részére

szállítunk azonnal raktárról:

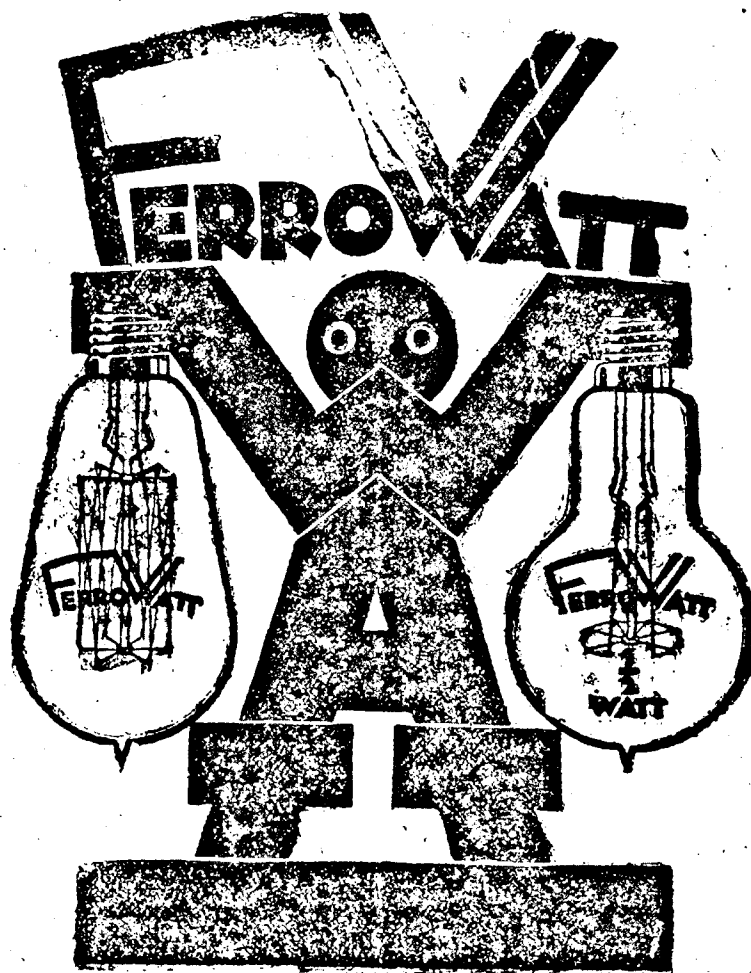
Bőr hajtószijak
Balatazsijak
Gummitömlők és lemezek
Klingerit és Asbest
Fibrelémezek
Tömítőanyagok
Csapágy-fémek
Szigetelési fából
Gépolajok
Hengerolajok
Tovottaszir
Kovapor (Kieselguhr)
Sodronyszegkek
Olajozó készülékek
Mollerup-észülékek
Manométerek
Mérőpálcák
Mikrométerek
Mérőoszlopok
Theodoszok
Reszelők és csavarok
Csiszoló korongok
„MINIMAX“-készülékek
Graphit olvasztó-tégelyek
Ellenőrző órák
Sodronykefék
Szénvillák
Gázcsövek és idomdarabok
Stb. stb. 5106

A legjobban felszerelt raktár minden műszaki cikkben.

Raktárjegyzékek azonnal és bérmentve.

E. Sz. G. E. Géposztálya

Sibiu (Nagyszében) Só-utca 22.

a **kvalitás-lámpa.**

Aki takarékoskodni akar, az csak az ilyen félwattos lámpát használja.

Egésztse ki a könyvtárát!

RÉVAI NAGY LEXIKON

XV-ik kötete teljesen békebeli kiállításban, ára 500.— Lei,

XII, XIII, XIV. kötetei új kiadásban a 250.— Lei

Révai Nagy Lexikon mindenkinél nélkülözhetetlen! minden kötete külön is kapható. megrendelhető: 5247

VIDOR MANÓ

könyvkereskedelmi részv.-társ. ORADIA-MARE.

GAZDASÁGI GÉPEK

szállészeti és ipari gépek, szűrők, szivattyúk, kaucsukcsövek és anyagok állandó raktára. **Komplett pinco-berendezések.** 4998

DUMITRIU N. ANASTASIU

Arad, Bulevard Regelo Ferdinand Ia.

Nagy választékban érkezett Semler-féle angol férfiszövet raktárra
Ifj. Kopetkó Károly divatüzletébe, Str. Bratianu (Weitzer J.-u) 2, 5138

OSRAM
DERENGVÉGŐ

A legicsebb fényforrás reklámokhoz, félhomályvilágításhoz, jelzési célokra

Apró hirdetések.

Házasság.

HAZASSÁG céljából szeretnék oly egyszerű 25 év körül gyermektelen nővel megismerkedni, akinek háza, vagy megfelelő készpénze van. „Gazdálkodó” című leveleket Wallinger hirdetője továbbítja. Csakis teljes című levelekre válaszolok. 12459

Alkalmazás.

NOUS CHERCHONS UNE GOUVERNANTE cultivée et moyen âge, chez une fille adulte La science parfait de la langue Française est nécessaire. Ce, qui instruit le piano et la langue Anglaise, sera intéresser en avantage. Les offres avec les prétentions sous le devise „Cultivée” sont envoyés dans l'administration d'„Aradi Közlöny” Arad. 5000

MODERN lámpaernyők készítését olcsón vállalok. Cím a kiadóban. 13725

HIVATALNOK, VAGY HIVATALNOKNÓ kisebb aradi gyárhoz kerestetik, ki egyes könyvvitelt, levelezést ért, pénztárt vezetni tud. Ajánlatok fizetési igény és eddigi működés megjelölésével „Szor zalom” jellegével e lap kiadóhivatalába. 5244

A J. O. V. HIVATALNÁL egy gépirnoknői állás azonnal elfoglalható. A román nyelv bírása okvetlenül megkívántatik. Hadiszervek és hadiárak előnyben részesülnek. Bővebbet J. O. V. hivatalban Vármezőház, Árvászéki épületben 15. számú szoba. 101

KERESK egy jó esztélyos segédet jó fizetéssel. Nagel Alajos esztélyos Segesvár Kleingasse No 11. 5270

SUCHE für Nachmittag deutsches Fräulein. Strada Bucur (Eötvös-utca) 13. I. emelet. 5271

KIFUTÓ FIU, vagy leány azonnaira felvétetik Deutsch Testvérek szállítók Str. George Lazar (Simonyi-utca) 13. 5272

INTELLIGENS nő házvezetőnek ajánlkozik idősebb urhoz, vagy kétféle családnak. Strada Matei Corvin (Hunyadi-utca) 5. 5268

MEGBIZHATÓ jobb nő mindenesték ajánlkozik kisebb családnak. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12459

KERESK jó leányt, vagy asszonyt egy kisgyermek mellé, ki szakácsnő mellett kis lakás takarítását is vállalja. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12459

KÖNYVELESBEN és irodai teendőkből jártas komoly nő, román és német nyelvet bírja, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5277

RENDSZERETŐ, szolid mindenest keresek Bulev. Carol I. (Erzsébet-körút) 18. földszint 2. 5278

JUTÁNYOSAN elvállal háznál és házon kívül mindegyik varrást ügyes varró nő. Cím a kiadóban. 5279

Vétel és eladás.

KIS NŐI arany óra, ezüst cigarettatárca angol báránnyal bélelt fekete női bunda, finom pléd, piros színházi, illetőleg alkalni kabát eladó Str. Consistorului (Batthyány-utca) 23. sz. I. e. jobb. 500

ELADÓ 6 HP. Magyarállami magánjáró oséplőgarnitúra teljes felszereléssel, zsekkal, stb.-vel. Értekezni Zámboi Péter, Pecica-Maghiara (M.-Pécska) Vásártér 622. szám. 5264

MŰSZERÉSZ MŰHELY szerszámokkal, alkatrészekkel, kerékpárokkal, varrógépekkel, esetleg házzal és két telekkel együtt, más vállalat miatt eladó. Értekezni Szerák Sándor műszerésznel, Pecica-Maghiara (M.-Pécska) Nagylaki-ut 650-661. sz. alatt. 5263

ELADÓ két villanylámpa Str. E. Ghiba Birta (Varjassy J.-utca) 28. 5273

ÜSTHAZ megvételre kerestetik. Cím: Barthmes Viktor Str. Alexandri 3. 12574

MESTERHEGEDŐ (110 éves) eladó Str. Tribunal Axente (Dámjanich-utca) 14. 11816

PIANINO, berlini, jóhangú, eladó Strada Tribunal Axente (Dámjanich-utca) 14. 11816

JÓKARBAN levő cylinder-gép eladó Str. Doamna Purgly-utca 88. 12459

SZŐRME városi bunda megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Argus” hirdetőiroda Strada Eminescu 1. 12726

VEHET, ELADHAT, CSERÉLHETI műtárgyak, szobrok, szőnyegek, porcellán ritkaságok, antik butorok kiállítás. Szép művészeti Szalon. Ortutay-palota. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. 11911

NAGYON SZÉP (régiség) ingaóra eladó Strada Cogălniceanu (Mikes Kelemen-utca) 54. 5276

NÉGYPÉSE csakott hintó 4000 leiert eladó Bulevardul Regele Ferdinand (Borcs Béni-tér) 6. 5281

NYERSBORKÖVET veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad, Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) 39 sz. 10665

IRÓGÉPEK, kellékek, javítóműhely, Copyingoffice Szegiednél, Str. Luther-utca 1. Telefon 111. 4588

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

ANTIK feiler északi szövet zongoratakaró. Ugyanott gyermekkocsik festését gummozást, ernyőkészítést vállalom Str. Bolintinean (Arany J.-utca) 1. 5282

EGY keveset használt fedces hintó újonnan lakkozva eladó. Megtekinthető Schamberger kocsijárában. 5284

EBÉDLŐ PERZSA 29.000, ebédlő szmirna 22.000, Salon Artistique (Fischer Eliz-palota.) 12021

KÖNYVET és kottát (nagy tömegben) olcsón árulok Kerpel könyvüzlete. Ugyanott kölcsönkönyvtár is. 12703

EZER MÉTER 2 colos vascső, egy gözkazán, 6-8 waggon terméskő eladó. Gábor Miklós csokoládégyárban, Str. Pescarului (Thököly Imre-utca) 1. 12837

SZANTÓGÉP 2 darab üzemképes 35 HP. Máv. gyártmányú, kötérendszerű, szívógáz motoros, 5 vasú billenő ekével 250.000 leiert eladó. Ezen gépek ma-lom és egyéb üzem hajtására is alkalmasak. Cím Kovács Pál, Calea Bihorului (Ferenc Ferdinánd-ut) 26. Arad. 5252

KÖTÖTT KABÁTOK, mellények, keztyűk, harisnyák eredeti gyári árakban, gyermekek részére is érkeztek mindenféle trikók nagy választékban Hoffmannal, Fischer Elize épület, Arad. 5211

MINDSZENTI ünnepekre levágott és cserépes chrysantémumok és egyéb virágok kaphatók Calea Aurel Vlaicu (Pécska-ut) 22-26. Marta-gyárral szemben lévő kertészetben. 5207

ELADÓ prima lucerna széna waggonteltben ab Arad vasút állomás. Cím a kiadóban. 5225

Ingatlan.

ELADÓ olcsón egy kisebb bérház az állomásnál. Értekezni Calea Aurel Vlaicu (Hindenburg-ut) 23. ajtó 3. 5206

Ellátás.

PENSIÓT keres házaspár uricsaládnál „Mielőbb” jellegre Kelet hírlapirodába. 12574

Különléte.

KERT egészen vagy felesbe kiadó, 600 munkálatok azonnali megkezdése végett érdeklődni lehet. Bulev. Regele Ferdinand 18. Ugyanott szép gyermek 1600 kabátok eladók. 5202

TÁRS KERESTETIK 40-50 ezer leiel jömeneteli vegyeskereskedés, és korcsma üzlethez, ahol 3 szobás lakás is van. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5269

EZERJÓFÚ gyomorelixir, pártatlan hatású szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvtóság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy-szertár Aradon. 10831

DIRECTE importált legfinomabb eredeti norvég, kevéssé halszagú Cod-liver-oil. Csukamájolaj dr. Földes Béla gyógy-szertára Arad. 12831

Prima bánati
GRAHAM kenyérliszt
kapható:
ZAPPE,
Str. Eminescu (Deák F.-uj) 33/34

Üzletvevők figyelmébe! 11770

2 üzlethelyiség hozzátartozó raktárral legforgalmasabb utcában kiadó. — Gyáralapításra vagy bármilyen iparvállalatra alkalmas helyiségek kiadók. Megbizott HAASZ A. irodája Arad, Str. Romanului (Zrinyi-u.) 6. sz.

Trithaler Ferenc

építészeti irodája Str. Cs. buc (Wesselényi-utca) 47.

Vállalja minden e szakba vágó munkák készítését a legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelig. Tervek és költségvetések kívánatra elkészülnek.

Sohasem hirdet hiába az „Aradi Közlöny”-ben